

Arbejdstid og ikke erhvervsfrekvens er Danmarks problem

Børsen den 10 augusti 2023

Den danske velfærdsstat er stor, og Folketinget synes at mene, at den bør vokse. Mens de offentlige finanser står i plus for tiden - og endda et meget stort plus - gør den positive situation det blot endnu mere politisk attraktivt at bruge flere penge. Det fordrer, som statsministeren har krævet af danskerne, at de arbejder mere.

Svaret på udfordringen med at finansiere de offentlige udgifter har i mange år fra politisk side - og fra mange af mine kolleger - været såkaldte førstegenerationsreformer, der sigter mod at øge arbejdsudbuddet. Men fokus er ofte på, hvor mange der er i beskæftigelse, men ikke hvor lidt de arbejder.

Bruger man data fra the *Penn World Tables*, der er en af de største og mest præcise databaser, der tillader, at man laver internationale sammenligninger, kan man få et indtryk af problemets størrelse. Selvom danskernes erhvervsfrekvens i 2019 var 3 pct. højere end svenskernes og godt 5 pct. højere end briternes, arbejder vi effektivt langt mindre. I årlige arbejdstimer leverer Danmarks arbejdsstyrke 14 pct. færre timer end svenskerne og 17 pct. færre end briterne.

Forskellene udmønter sig i store tab af potentiel indkomst, ikke mindst fordi den private sektor i Danmark er stærkt produktiv.

Forestiller man sig således, at danskerne arbejdede lige så meget som svenskerne, men med danskernes større produktivitet, ville nationalindkomsten stige 12 pct. Stigningen ville svare til ca. 45.000 kr. ekstra for hver dansker, ung som gammel, og dermed også mindst en lige så stor stigning i det offentlige indtægter.

Spørgsmålet er derfor, hvorfor danskerne vælger at arbejde så få timer i forhold til andre lande, og ikke mindst i forhold til svenskere og briter, som vi ellers er kulturelt tæt på. Kultur og arbejdsmoral kan nemlig ikke forklare forskellene, fordi det var ikke altid sådan: I 1960 arbejdede danskerne og svenskerne stort set det samme antal timer om året, mens begge arbejdede knap 9 pct. færre timer end briterne.

Svaret er, at forsøg på at finansiere større udgifter underminerer det arbejdsudbud, der kan beskattes. Det gælder ikke kun topskatten, der får mange danskere til holde op med at arbejde den ekstra time fredag, eller tage den ekstra tjans på bijobbet onsdag aften.

Det gælder også den kombination af skat og bortfald af offentlige tilskud, der ofte betyder, at f. eks. sygeplejersker ikke får noget ud af at rykke fra deltid til fuld tid: Den ekstra indkomst bliver for mange modvirket af, at støtte til børnenes SFO, boligstøtte og andre af velfærdsstatens myriader af ordninger falder bort.

Det tragiske er, at den lave arbejdstid i Danmark er en konsekvens af, at velfærdsstaten skaber sit eget kafkaske paradoks.

Når systemet vil have mere arbejdsudbud, men straffer højere arbejdstid, reagerer danskerne rationelt ved at holde fri.

Christian Bjørnskov